

MAÜ
PRESS

Artuklu Kaime

ENTELEKTÜEL SERMAYE ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN KOBİ FİRMALARI ÖZELİNDE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

İbrahim Karaaslan | [0000-0001-9259-4587](https://orcid.org/0000-0001-9259-4587) | ibrahimkaraaslan@gumushane.edu.tr

Gümüşhane Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Havacılık Yönetimi, Gümüşhane, Türkiye

Ayşegül Karadavut | [0000-0002-2598-8129](https://orcid.org/0000-0002-2598-8129) | aysegul.karadavut@gmail.com

Gümüşhane Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme, Gümüşhane, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/00r9t7n55>

Geliş Tarihi 29.11.2024
Kabul Tarihi 23.12.2024
Yayın Tarihi 30.12.2024

Atıf Bilgisi

Karaaslan, İ., & Karadavut, A. (2024). “Entelektüel Sermaye Üzerine Yapılan Çalışmaların Kobi Firmaları Özelinde Bibliyometrik Analizi”. Artuklu Kaime, 7/2, 171-191.

Öz

Küresel ekonomik sistemde entelektüel sermaye, işletmelerin sürdürülebilir büyümesini ve rekabet gücünü artıran en önemli unsurlardan biri haline gelmiştir. Özellikle Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ’ler), entelektüel sermayeyi etkin bir şekilde kullanarak ekonomik değer yaratma ve yenilikçilik kapasitesini geliştirme potansiyeline sahiptir. Bu çalışma, KOBİ’lerde entelektüel sermaye üzerine yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesini amaçlanmaktadır. Analizde, 2005-2024 yıllarında WoS’da yayımlanan araştırmalar kullanılmış olup, VOSviewer yazılımı kullanılarak analizler yapılmıştır. Çalışmanın bulguları, entelektüel sermaye ile ilgili akademik yayınların sayısında 2010 yılından itibaren dikkat çekici bir artış olduğunu göstermektedir. En sık kullanılan anahtar kelimeler “intellectual capital” (entelektüel sermaye), “SMEs” (KOBİ’ler) ve “innovation” (inovasyon) olarak belirlenmiştir. Analiz sonucunda, en çok atıf alan yazarlar arasında Lara Agostini ve Anna Nosella öne çıkmaktadır. Ülkelere göre dağılımda, KOBİ’lerde entelektüel sermaye araştırmalarında yayın ve atıf bakımından ilk üç sırayı alan ülkeler ise İtalya, İspanya ve ABD olmuştur. Çalışmanın sonuçları, KOBİ’lerde entelektüel sermayenin işletmeler için önemli olduğu ancak bu alandaki literatürün henüz sınırlı kaldığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: KOBİ’ler, Entelektüel Sermaye, Bibliyometrik Analiz.

Öne Çıkanlar

- KOBİ'lerin ülke ekonomisi üzerindeki öneminin incelenmesi.
- Entelektüel sermayeye yatırım yapan KOBİ'lerin ekonomik değer yaratmada öne çıkmaktadır.
- KOBİ'lerde entelektüel sermaye araştırmalarında yayın ve atıf bakımından ilk üç sırayı alan ülkeler, İtalya, İspanya ve ABD olmuştur.

A BIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON INTELLECTUAL CAPITAL WITH A FOCUS ON SME FIRMS

İbrahim Karaaslan | [0000-0001-9259-4587](https://orcid.org/0000-0001-9259-4587) | ibrahimkaraaslan@gumushane.edu.tr

Gumushane University, School of Applied Sciences, Aviation Management, Gümüşhane, Türkiye

Ayşegül Karadavut | [0000-0002-2598-8129](https://orcid.org/0000-0002-2598-8129) | aysegul.karadavutt@gmail.com

Gumushane University, Institute of Graduate Studies, Business Management, Gümüşhane, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/00r9t7n55>

Date of Submission 29.11.2024
Date of Acceptance 23.12.2024
Date of Publication 30.12.2024

Abstract

In the global economic system, intellectual capital has become one of the most important elements that increase businesses' sustainable growth and competitiveness. Especially Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs) have the potential to create economic value and improve innovation capacity by using intellectual capital effectively. This study examines academic studies on intellectual capital in SMEs through bibliometric analysis. In the analysis, studies published in WoS between 2005-2024 were used and analyzed using VOSviewer software. The findings of the study show that there has been a remarkable increase in the number of academic publications on intellectual capital since 2010. The most frequently used keywords are “intellectual capital”, “SMEs” and “innovation”. As a result of the analysis, Lara Agostini and Anna Nosella stand out among the most cited authors. In the breakdown by country, Italy, Spain, and the USA are the top three countries regarding publications and citations in intellectual capital research in SMEs. The study results show that intellectual capital in SMEs is essential for businesses, but the literature in this field is still limited.

Keywords: SMEs, Intellectual Capital, Bibliometric Analysis.

Highlights

- Examining the importance of SMEs on the national economy.
- SMEs that invest in intellectual capital stand out in creating economic value.
- In the breakdown by country, Italy, Spain, and the USA are the top three countries regarding publications and citations in intellectual capital research in SMEs.

Citation

Karaaslan, İ., & Karadavut, A. (2024). “A Biometric Analysis of Studies on Intellectual Capital With a Focus on Sme Firms”. *Artuklu Kaime*, 7/2, 171-191.

Giriş

Küresel ekonomide, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ'ler), ülkelerin ekonomik kalkınmalarında temel yapı taşlarından birini oluşturmaktadır. KOBİ'ler, yenilikçi yaklaşımlar sergileyerek istihdam yaratma, ekonomik büyüme sağlama ve gelir dağılımını dengeleme gibi kritik roller üstlenir (Cohen ve Kaimenakis, 2007: 241). Bu işletmeler, esnek yapıları sayesinde değişen piyasa koşullarına hızlı adaptasyon sağlayarak ekonomik sistemlerin sürdürülebilirliğinde önemli bir aktör haline gelmiştir (Khaliq vd., 2015: 224).

Avrupa Birliği verilerine göre, KOBİ'ler toplam iş gücünün %66,2'sini ve işletmelerin toplam cirosunun %61,2'sini oluşturarak ekonomik büyüme ve istihdam açısından kritik bir role sahiptir (Cohen ve Kaimenakis, 2007, s. 241). Bu işletmeler, özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik büyüme, bölgesel kalkınma ve sosyal istikrarın sağlanmasında stratejik bir konuma sahiptir (Khaliq vd., 2015, s. 225).

Bilgi ekonomisinin giderek önem kazandığı günümüzde, KOBİ'lerin sürdürülebilir rekabet avantajı sağlayabilmeleri, sahip oldukları entelektüel sermayenin etkin yönetimine bağlıdır. Entelektüel sermaye, bir işletmenin maddi olmayan varlıklarının toplamı olarak tanımlanır ve insan sermayesi, yapısal sermaye ile ilişkisel sermaye gibi bileşenlerden oluşur (Edvinsson, 1997: 368; Stewart, 2010: 111). Bu bağlamda, entelektüel sermaye, KOBİ'ler için yalnızca yenilik üretimi açısından değil, aynı zamanda uzun vadeli karlılık ve sürdürülebilirlik için de kritik önemdedir (Agostini vd., 2017: 400).

KOBİ'lerin entelektüel sermaye yönetimi, bilgiye dayalı stratejiler geliştirme, yenilikçi ürün ve hizmetler sunma ve müşteri ilişkilerini güçlendirme gibi faaliyetlerle doğrudan ilişkilidir. Özellikle bilgi ve teknoloji gibi yoğun sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'ler, entelektüel sermaye bileşenlerini etkili bir şekilde yöneterek rekabet güçlerini artırmaktadır (Xu ve Li, 2019: 489; Oliveira vd., 2020: 893). Entelektüel sermaye unsurlarının birbiriyle olan ilişkisi, bu işletmelerin yenilik kapasitelerini güçlendiren bir sinerji yaratmaktadır.

Entelektüel sermaye, KOBİ'lerin sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmeleri ve yenilikçi kapasitelerini artırmaları için önemli bir araçtır. Bilgiye dayalı ekonomide, insan sermayesi, yapısal sermaye ve ilişkisel sermayenin oluşturduğu entelektüel sermaye, işletmelerin değer yaratma süreçlerini doğrudan etkiler. (Edvinsson ve Sullivan, 1996: 368). Özellikle insan sermayesinin KOBİ'ler için kritik bir unsur olduğu vurgulanmaktadır; çünkü bu işletmelerin esnek yapısı, bireysel bilgi ve yeteneklere daha fazla bağlıdır (Agostini vd., 2017: 403).

KOBİ'lerin entelektüel sermaye yönetimine verdiği önem, işletmelerin yenilikçi çözümler geliştirme ve piyasadaki rekabet avantajlarını artırma kabiliyetlerini şekillendirmektedir. Bu bağlamda, entelektüel sermaye yalnızca bir yönetim unsuru değil, aynı zamanda KOBİ'lerin uzun vadeli stratejik hedeflerine ulaşmalarında kilit bir bileşen olarak değerlendirilmektedir (Xu ve Wang, 2018: 490; Oliveira vd., 2020: 895).

Bu çalışmada, KOBİ'lerde entelektüel sermaye üzerine yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada, 2005-2024 döneminde WoS'da yayımlanan araştırmalar kullanılmış olup VOSviewer yazılımı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın giriş kısmı sonrasında birinci bölümde işletmelerde entelektüel sermaye kavramı ve alt bileşenleri, ikinci kısmında çalışmaya ilişkin literatür taraması, üçüncü kısımda çalışmanın bibliyometrik analiz bulguları verilmiş olup çalışma sonuç kısmıyla tamamlanmıştır.

1. Entelektüel Sermaye Kavramı ve Entelektüel Sermayenin Alt Bileşenleri

Entelektüel sermaye, günümüzde işletmelerin ve organizasyonların sürdürülebilir rekabet

avantajı elde etmesinde kritik bir faktör olarak kabul edilmektedir. Bu kavram, farklı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. 'Entelektüel sermaye' terimi ise ilk olarak 1969'da John Kenneth Galbraith tarafından ortaya atılmıştır (Feiwal, 1975; Bontis, 1998: 67). Ona göre, entelektüel sermaye 'saf zekâ olarak zekâ' dan daha fazlasıydı ve bir dereceye kadar 'entelektüel eylem' içermekteydi (Bontis, 1998: 67). Bu anlamda, entelektüel sermaye yalnızca statik bir maddî olmayan varlık değil, aynı zamanda ideolojik bir süreç, bir sonuca varmak için bir yoldur.

Edvinsson ve Malone (1997), entelektüel sermayeyi, işletmelerin finansal olmayan; ancak gelecekteki kazanç potansiyelini artıran bilgi, yetenek ve diğer soyut varlıkların toplamı olarak ifade etmiştir. Bu yaklaşım, entelektüel sermayeyi maddî olmayan değerlerin yönetilmesi ve işletme stratejisine entegre edilmesi açısından ele alır.

Bontis (1998) ise entelektüel sermayeyi, bir organizasyonun bilgiyi yaratma, paylaşma ve kullanma yeteneğini artıran insan sermayesi, yapısal sermaye ve ilişki sermayesinin toplamı olarak açıklamaktadır. Bontis, bu kavramı bir organizasyonun bilgi varlıklarını etkili bir şekilde yönetebilme kapasitesine vurgu yaparak üç bileşen üzerinden açıklar:

- İnsan Sermayesi: Çalışanların bilgi, beceri ve yetenekleri.
- Yapısal Sermaye: Organizasyonun süreçleri, patentleri, veri tabanları gibi iç yapıları.
- İlişki Sermayesi: Organizasyonun müşteriler, tedarikçiler ve diğer paydaşlarla kurduğu ilişkiler.

Stewart (2010), entelektüel sermayeyi, işletmelerin değer yaratmak için kullanabileceği bilgi, bilgi birikimi ve deneyimlerin bir bileşimi olarak açıklamıştır. Stewart, bu kavramı işletmenin piyasa değerini artıran maddî olmayan varlıklar olarak tanımlar ve ölçümünün finansal performans için önemine dikkat çeker. Entelektüel sermaye kavramı, genel anlamda bir organizasyonun maddî olmayan varlıklarını ifade eden; çalışanların bilgi ve uzmanlık düzeyi, organizasyonel süreçler ve toplam bilgi birikimi gibi unsurlarla ilişkilendirilen bir yapı olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda, entelektüel sermaye yönetimi, standart yönetim ve muhasebe uygulamalarında genellikle ölçülemeyen sistemler, süreçler, prosedürler ve diğer kurumsal varlıkların analiz edilmesi yoluyla, bir işletmenin maddî olmayan varlıklarının değerini artırmayı ve ölçmeyi hedefleyen bir yaklaşım olarak öne çıkar (Dzinkowski, 2000: 3). Bu tür varlıklar, organizasyonların kâr üretme kapasitelerine ve rekabet avantajlarına doğrudan katkı sunma potansiyeline sahiptir. "Maddî olmayan varlıklar" terimi muhasebe literatüründe yaygın bir kullanım alanı bulurken, "bilgi varlıkları" kavramı daha çok ekonomi disiplininde tercih edilmektedir. Öte yandan, "bilgi varlıkları" terimi, entelektüel sermaye, yönetim ve hukuk literatüründe sıkça yer alır. Temel olarak bu kavramlar, çalışanlar, yöneticiler, müşteriler ve diğer paydaşlarla kurulan ilişkiler gibi organizasyonel değer yaratan unsurları ifade eder. Entelektüel sermaye, yalnızca çalışanların sahip olduğu bireysel bilgi birikimini değil, aynı zamanda bu bireyleri çevreleyen ve organizasyonları etkin kılan karmaşık soyut yapıları da kapsar (Fazlagic, 2005: 2).

Pulic (1998), entelektüel sermayeyi "katma değer entelektüel katsayısı" (VAIC) modeliyle analiz eder ve işletmenin finansal performansına olan etkisini ölçer. Bu yaklaşımda, insan sermayesi ve yapısal sermayenin organizasyona sağladığı ekonomik katkı ön plana çıkar.

Entelektüel sermaye kavramının daha kapsamlı bir şekilde anlaşılabilmesi için, beşerî sermaye, yapısal sermaye ve müşteri sermayesi gibi alt bileşenlerin de ele alınması gereklidir. Zira bu üç unsur, entelektüel sermayenin temel yapı taşlarını oluşturur. Ayrıca, entelektüel sermaye yönetimi, "değer" olgusunun beşerî sermaye, yapısal sermaye ve müşteri sermayesinin birbiriyle entegrasyonu yoluyla yaratıldığı varsayımına dayanmaktadır

(Dzinkowski, 2000: 3).

Beşerî sermaye, bireyler, işletmeler, organizasyonlar ve ulusların gelişimi açısından kritik bir kavramdır. Bu bağlamda, Nobel Ekonomi Ödülü sahibi Theodore W. Schultz, beşerî sermayenin önemini şu şekilde ifade etmiştir: "Yoksul toplumların refah seviyesinin artırılmasında belirleyici olan faktörler, uzay, enerji ya da tarımsal alanlar değil; nüfusun niteliğindeki iyileşme ve bilgi birikimindeki ilerlemedir. Bu ilerlemeler, insan sermayesine yapılan bilinçli ve etkili yatırımlar yoluyla artırılabilir" (Bontis, 1998: 65). İnsan faktörünü ve beşerî sermayeyi göz ardı eden işletmelerin, çevresel dinamizmin gerektirdiği yenilik kapasitesini hayata geçirme olasılığı oldukça sınırlıdır (Tarus ve Sitienei, 2015: 53). Beşerî sermaye, organizasyonların rekabetçi avantaj elde etmesi ve sürdürülebilir büyümeyi sağlaması açısından kritik bir unsur olup, doğrudan organizasyonel performansa olumlu katkıda bulunur.

Yapısal sermaye, bir organizasyonun piyasa ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için geliştirilmiş olan patentler, süreçler, yönetim sistemleri ve organizasyon yapıları gibi unsurları kapsar (Dzinkowski, 2000: 3). Genellikle organizasyonun veri tabanlarında depolanan yapısal sermaye, organizasyonel süreçlerin bir parçası olarak aktif şekilde kullanılır. Bu kavram, bir kuruluşun günlük rutinlerinde nasıl işlediğine dair bilgileri ve bu bilgilerin belge, politika gibi dokümanlarda somutlaşmış halini içerir. Yapısal sermaye, bir organizasyonun rekabet avantajı elde etmesine katkıda bulunur ve temel olarak iki ana kategoriye ayrılır: Organizasyonel altyapı ve fikrî mülkiyet. Organizasyonel altyapı, süreçler, kurallar ve genel organizasyonel yapı gibi unsurları içerirken, fikrî mülkiyet ise ticarî markalar ve patentler gibi varlıkları kapsar (Abdulaali, 2018: 4). Bu nedenle, yapısal sermaye, organizasyonun işleyişini düzenleyen altyapısal süreçleri ve entelektüel varlıkları temsil eden kritik bir unsurdur.

Entelektüel sermayenin organizasyon düzeyinde ölçülmesi ve değerlendirilmesi için temel unsur yapısal sermayedir. Bir organizasyonda entelektüel sermayenin etkili bir şekilde ölçülmesi ve geliştirilmesi, yapısal sermaye aracılığıyla mümkün hale gelir. Aslında, yapısal sermaye olmaksızın entelektüel sermaye, yalnızca bireylerin bilgi ve yetkinliklerini ifade eden beşerî sermaye düzeyinde kalırdı. Bu bağlamda yapısal sermaye, verimlilik artırımı, işlem sürelerinin iyileştirilmesi, prosedürel yeniliklerin teşviki ve bilginin sistematik olarak kodlanması için bilgiye erişim gibi unsurları kapsar. Bunun yanı sıra, çalışan başına maliyetlerin minimize edilmesi ve kârın maksimize edilmesi hedeflerini de destekleyerek organizasyonel performansa doğrudan katkı sağlar (Bontis, 1998: 66). Bu yönüyle, yapısal sermaye, entelektüel sermayenin kurumsal düzeyde işlevsellik kazanmasını mümkün kılan bir çerçeve sunar.

Müşteri sermayesi (ilişkisel sermaye), müşteri bağlılığı, tedarikçi ilişkileri ve iyi niyet olarak sayılabilecek organizasyonun haricî bağlantılarını kapsayan kritik bir unsurdur (Dzinkowski, 2000: 3). İlişkisel sermaye, müşteri ilişkileri, tedarikçi ilişkileri, halkla ilişkiler ve yatırımcı ilişkileri gibi temel bileşenlerden oluşur.

- Müşteri ilişkileri, organizasyon ile müşterileri arasındaki etkileşimleri ifade eder. Müşteri hizmetlerinin kalitesinin artırılması gibi uygulamalar, müşteri ile daha güçlü ve etkili bağların kurulmasına yardımcı olur.
- Tedarikçi ilişkileri, mevcut ve potansiyel tedarikçilerle kurulan bağları içerir. Bu ilişkilerin yönetimi, satın alma süreçlerini iyileştirmek ve tedarik zinciri performansını artırmak için stratejik faaliyetleri içerir.
- Yatırımcı ilişkileri, organizasyonun yatırımcılara doğru ve zamanında bilgi sağlamasını ve bu süreçte güvenilir bir iş ilişkisi oluşturulmasını amaçlar.

İlişkisel sermaye, organizasyon ile müşteriler, tedarikçiler ve yatırımcılar arasındaki iletişim ve etkileşimlerden doğar ve müşteri sermayesinin bazı göstergeleri arasında pazar payı, müşteri başına elde edilen kâr ve müşteri sadakat oranı yer alır. Bu kavram, sadece haricî ilişkilerin yönetimini değil, aynı zamanda bu ilişkilerde var olan bilgilerin organizasyonel süreçlere entegrasyonunu da içerir (Abdulaali, 2018: 5). İlişkisel sermaye, organizasyonun dış çevreyle bağlantılarını optimize ederek rekabet avantajına katkıda bulunur.

2. Literatür

Araştırmanın KOBİ'lerde entelektüel sermayenin önemi ve bunun işletmelerin finansal performansı üzerindeki olası etkisine yönelik olarak ulusal ve uluslararası literatürde çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmekle birlikte bu çalışmaların bibliyometrik analizlerinin olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmanın bu açıdan literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışmanın bu kısmında ulusal ve uluslararası düzeyde, KOBİ'lerde entelektüel sermayenin önemi ve bunun işletmelerin finansal performansı üzerindeki olası etkisine yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmalara yer verilmiştir.

Entelektüel sermaye, işletmelerin finansal performansı, yenilik kapasitesi ve rekabet avantajı üzerindeki etkileri nedeniyle akademik çalışmaların odak noktası olmuştur. Araştırmalar, insan sermayesi, yapısal sermaye ve ilişkisel sermaye gibi alt bileşenlerin çeşitli sektörlerde firma performansını nasıl etkilediğini incelemiştir. Entelektüel sermayenin finansal performansa pozitif etkisi pek çok çalışmada doğrulanmıştır. Özellikle KOBİ'ler gibi esnek ve yenilikçi kapasiteye sahip işletmelerde etkisi belirgindir (Bontis, 1998; Ayhan ve Alabay, 2011; Can ve Bardi, 2020). Bankacılık ve teknoloji gibi bilgi yoğun sektörlerde, Entelektüel sermayenin piyasa değeri ve kârlılık ile ilişkisi daha belirgin bulunmuştur (Karacan ve Ergin, 2011; Xu ve Li, 2019).

Entelektüel sermayenin Kobi'lerde yenilik ve rekabet üzerindeki rolüne ilişkin olarak ise yenilikçi kapasiteyi artırarak KOBİ'lerin rekabet avantajı sağlamasında kritik bir rol oynadığı tespit edilmiştir (Agostini vd., 2017; Taşar, 2019). İnovasyon süreçlerinde insan sermayesinin temel belirleyici olduğu vurgulanmıştır (Xu ve Li, 2019; Oliveira vd., 2020). Bankacılık sektörü çalışmaları, entelektüel sermayenin finansal verimliliğe ve piyasa değerine olan etkisini vurgularken, teknoloji ve üretim sektörlerinde entelektüel sermayenin yenilik kapasitesine katkısı ön plandadır (Çalışkan, 2015; Karaömer vd., 2023).

Entelektüel sermayenin alt bileşenlerinin önemine ilişkin araştırma sonuçlarına göre ise insan sermayesi en güçlü etkisi olan bileşen olarak belirlenmiştir (OECD, 2009; Sakur ve Güngör, 2023). Yapısal sermayenin eksiklikleri, finansal performans üzerindeki etkisini sınırlamaktadır (Sakur ve Güngör, 2023).

Ulusal ve uluslararası düzeyde, KOBİ'lerde Entelektüel Sermaye'nin (ES) önemi ve bunun işletmelerin finansal performansı üzerindeki olası etkisine yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmaların bazılarında Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Kobilerde Entelektüel Sermaye Üzerine Literatür

Yazar(lar)	Yıl	Kapsam	Metodoloji	Sonuçlar
Bontis	1998	Entelektüel sermaye ve firma performansı	Ampirik	ES ile performans arasında pozitif ilişki
Pulic	1998	ES ölçüm yöntemi geliştirme	VAIC Yöntemi	İnsan, yapısal ve fiziksel sermayenin ölçümü
Daum	2003	ES yatırımlarının ekonomik etkinliğe etkisi	Teorik analiz	Maddi olmayan yatırımların ölçüm eksikliklerine dikkat çekmiştir
Sullivan	2000	1978-1998 dönemi ES'nin firma değeri	Veri analizi	ES'nin firma değeri üzerindeki etkisi zamanla artmıştır
Youndt vd.	2004	ES'nin örgütsel etkinliği arttırmadaki rolü	Ampirik	ES, organizasyonların hayatta kalmasında kritik bir faktördür
Swart	2006	ES ve rekabet avantajı	Teorik analiz	ES, rekabetçi zorluklarla başa çıkmada yardımcıdır
Choong	2008	ES'nin yüksek değer üretimi	Teorik analiz	ES, fikir zenginliği ve inovasyon yeteneği ile ilişkilidir
Swewart	2008	ES'nin rekabet avantajı	Teorik analiz	Beceri, bilgi ve deneyim ile ilişkilidir
OECD	2009	ES yatırımlarının faydaları	Ampirik	ES yatırımları müşteri sadakati ve rekabet avantajı sağlar
Mahoney ve Kor	2015	ES'nin ekonomik değer yaratmadaki rolü	Literatür incelemesi	ES, ekonomik güç yaratmada önemlidir
Bozbura	2004	Borsa İstanbul firmaları	Anket	Beşeri ve ilişkisel sermaye ile piyasa değeri arasında pozitif ilişki
Yıldız	2011	Bankacılık sektörü	Ampirik	ES'nin bankaların performansı üzerindeki etkisi pozitifdir
Ergun ve Yılmaz	2013	ES ve inovasyon ilişkisi	Ampirik	ES, inovasyon yeteneği ve rekabetçiliği artırır
Karacan ve Ergin	2011	Borsa İstanbul bankaları	Finansal analiz	ES değerleri ile piyasa değerleri doğru orantılıdır
Çalışkan	2015	Türkiye'deki bankacılık sektörü	Ampirik	Beşeri sermaye, verimlilik ve kârlılığı artırır
Ayhan ve Alabay	2011	İMKB KOBİ'lerinin performansı	Veri analizi	ES bileşenlerinin firma performansında etkili olduğu
Agostini vd.	2017	İtalya KOBİ'lerinde yenilik performansı	Ampirik	ES, yenilikçi kapasiteyi artırır
Taşar	2019	İnovasyon süreçlerinde ES'nin rolü	Teorik analiz	İnsan sermayesi, inovatif çözümlerin temel taşıdır
Can ve Bardi	2020	BİST KOBİ Sanayi Endeksi	Veri analizi	ES bileşenlerinin kârlılık üzerindeki etkisi pozitifdir
Karaömer vd.	2023	Teknoloji firmalarında ES	Panel veri analizi	ES, firma performansını olumlu etkiler

Xu ve Li	2019	Çin'deki KOBİ'lerde ES ve performans ilişkisi	Karşılaştırmalı analiz	Yüksek teknoloji KOBİ'lerde insan sermayesinin etkisi daha büyüktür
Oliveira vd.	2020	Bilgi paylaşımı ve ES	Ampirik	Bilgi paylaşımı, müşteri ve yapısal sermayeyi geliştirir
Sakur ve Güngör	2023	Borsa İstanbul Sınai Endeksi	Finansal analiz	İnsan sermayesi pozitif, yapısal sermaye yetersiz

Yöntem ve Bulgular

Yöntem

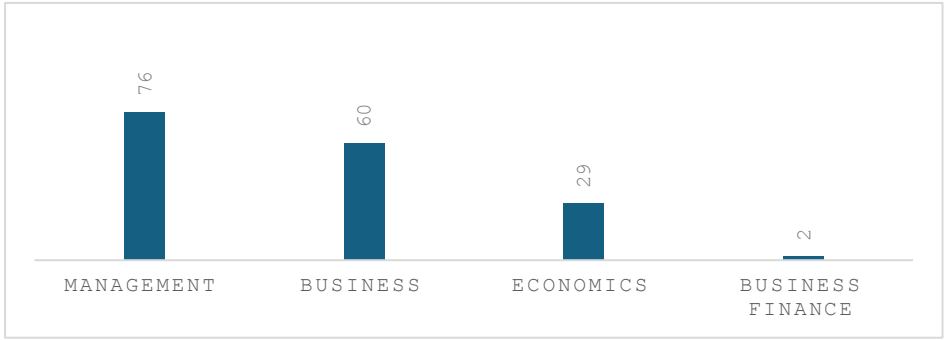
Bu çalışmada, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmış ve literatürdeki ilişkilerin görselleştirilmesi amacıyla VOSviewer programı tercih edilmiştir. VOSviewer, büyük veri kümeleri içindeki ilişkileri ve örüntüleri keşfetmeye yönelik olarak bilimsel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir araçtır (Van Eck ve Waltman, 2014: 13). Programın sunduğu ağ ve yoğunluk haritaları, araştırmacıların kavramlar arasındaki bağlantıları daha iyi anlamalarını sağlamaktadır. Ayrıca, bu programın sunduğu görselleştirme imkânları, araştırmacıların çeşitli tematik kümeleri ve yıllara göre dağılımını görsel olarak incelemelerine olanak tanımaktadır (Van Eck ve Waltman, 2020; Gaberli ve Yağmur, 2021; Sinkovics, 2016; Perianes-Rodriguez vd., 2016).

Bu çalışmada Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. Akademik çalışmalarda veri kaynağının güvenilir olması, çalışmanın geçerlilik ve güvenilirlik standartlarını sağlaması açısından kritik öneme sahiptir (Falagas vd., 2008: 338). Ayrıca, Web of Science'in sunduğu detaylı atıf verileri ve geniş veri kapsamı, araştırmacıların hem bireysel hem de kurumsal düzeyde analiz yapmalarına olanak tanımaktadır (Li vd., 2018).

Bu çalışma için veriler, 10.09.2024 tarihinde Web of Science platformu üzerinden toplanmıştır. "intellectual capital (entelektüel sermaye)" ve "SMEs (small and medium-sized enterprises-KOBİLER)" kelime gruplarından her ikisinin de yer aldığı anahtar sözcükler kullanılarak arama sonuçlarına ulaşılmıştır. Tüm alanlar seçilerek yapılan araştırmanın sonucunda 172 sonuca varılmıştır. Sonrasında konuyla ilgili olduğu düşünülen ve Web of Science de yer alan kategorilerden birkaçı¹ seçilerek çalışmanın sınırlılıkları belirlenmiş ve 106 çalışma ele alınmıştır. İlgili anahtar sözcükler kullanılarak yapılan aramalarda, çalışmanın yer aldığı literatür kapsamlı bir şekilde incelenmiş ve sonuçlar "yazar", "atıf", "dergi", "ülke", "kurum" ve "anahtar sözcükler" kategorilerine göre değerlendirilmiştir. Yıllara göre en eski yayın 2005 yılında iken en yeni yayın 2024 yılına aittir.

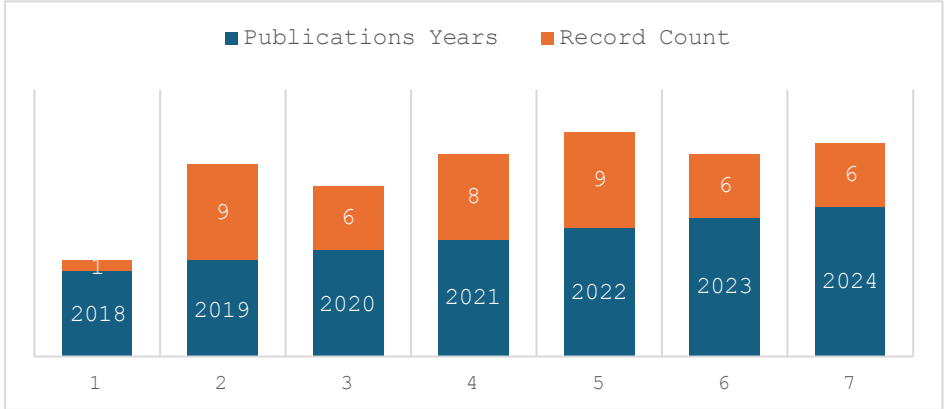
Grafik 1. KOBİ'lerde Entelektüel Sermaye Konusunda Yer Alan Yayınların Kategorileri

¹ Çalışma konusu kapsamında Web of Science kategorilerinden "Management (Yönetim), Business (İşletme), Economics (Ekonomi) ve Business Finance (İşletme Finansı)" seçilmiştir.

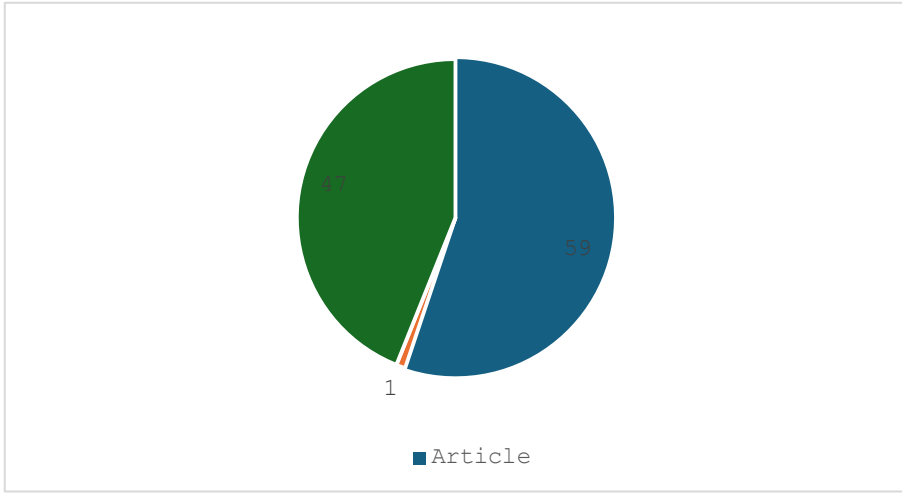

Grafik 1, KOBİ’lerde entelektüel sermaye konusunda yapılan yayınların Web of Science kategorilerine göre dağılımını göstermektedir. Yönetim (Management) kategorisi, 76 yayın ile en fazla katkı yapan alan olarak öne çıkmaktadır. İşletme (Business) kategorisi 60 yayın ile ikinci sırada yer alırken, Ekonomi (Economics) kategorisi 29 yayın ile daha düşük bir orana sahiptir. İşletme Finansı (Business Finance) kategorisi ise yalnızca 2 yayın ile bu alanda en az katkı yapan kategoridir. Bu dağılım, KOBİ’lerde entelektüel sermaye üzerine yapılan çalışmaların büyük oranda yönetim ve işletme alanlarında yoğunlaştığını, ekonomi ve işletme finansı kategorilerinde ise daha sınırlı kaldığını göstermektedir.

Grafik 2. KOBİ’lerde Entelektüel Sermaye Konusunda Yer Alan Yayınlarla İlişkin Sayısal Bilgiler

Grafik 3. KOBİ’lerde Entelektüel Sermaye Konusunda Yapılan Yayınların Türleri

Grafik 3, KOBİ’lerde entelektüel sermaye konusunda yapılan yayınların türlerine göre dağılımını göstermektedir. Bu çalışmalarda en büyük payı 59 yayın ile makaleler (Article) almaktadır. 47 yayın ise bildiri (Proceeding Paper) türünde yer almakta olup, araştırmaların önemli bir kısmının konferanslarda sunulduğunu göstermektedir. Ayrıca, 1 adet erken erişim (Early Access) yayını bulunmaktadır. Bu dağılım, KOBİ’lerde entelektüel sermaye konusundaki araştırmaların büyük çoğunluğunun akademik makaleler ve bildiriler şeklinde yapıldığını ortaya koymaktadır.

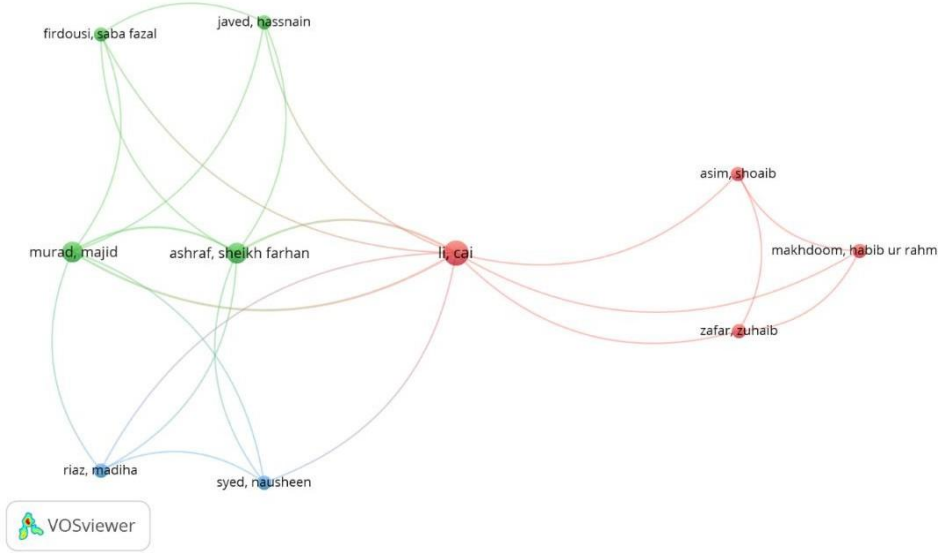
Bulgular

Bu kısımda bibliyometrik analiz sonucunda elde edilen çıktılara² ilişkin kapsamlı raporlama yer almaktadır. Bibliyometrik analiz çıktısında alt başlıklar “Ortak Yazar Analizi (Co-authorship of Authors)”, “Anahtar Sözcük Analizi (Co-occurrence of All Keywords)”, “Yazarların Atıf Analizi (Citation of Authors)”, “Ülkelerin Atıf Analizi (Citation of Countries)”, “Kurumların Atıf Analizi (Citation of Organizations)”, “Yazarların Ortak Atıf Analizi (Co-citation of Co-authors)” şeklinde belirlenmiştir.

Ortak Yazar Analizi (Co-authorship of Authors)

Yazarların ortak yazarlık analizine dayanarak, en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriterlerine göre en fazla iş birliği yapan ve bağlantıya sahip yazarları belirlemek amacıyla bir ağ haritası oluşturulmuştur. Bu analiz sonucunda, 25 yazarın toplamda 3 kümede yer aldığı ve 23 bağlantı ile toplam bağlantı gücünün 26 olduğu görülmüştür. En fazla atıf alan ve iş birliği yapan yazarlar arasında dikkat çeken isimler Li Cai (3 yayın, 25 atıf, 11 toplam bağlantı gücü), Sheikh Farhan Ashraf (2 yayın, 18 atıf, 8 toplam bağlantı gücü), Majid Murad (2 yayın, 18 atıf, 8 toplam bağlantı gücü), Holger Kohl (4 yayın, 5 atıf, 7 toplam bağlantı gücü) ve Ronald Orth (3 yayın, 5 atıf, 6 toplam bağlantı gücü) olarak öne çıkmaktadır. Bu yazarlar hem yayın sayıları hem de aldıkları atıflar bakımından analizde en önemli rolleri üstlenmişlerdir. Diğer yazarlar arasında Lara Agostini (2 yayın, 198 atıf), Anna Nosella (2 yayın, 198 atıf) ve Sandra Cohen (2 yayın, 180 atıf) en yüksek atıf sayısına sahip isimlerdir. Bu analiz, en çok bağlantıya sahip yazarların aynı zamanda en fazla atıf alan ve en üretken yazarlar olduğunu göstermektedir.

² Bulgular kısmında yer alan tüm şekiller VOSviewer programı çıktısıdır.

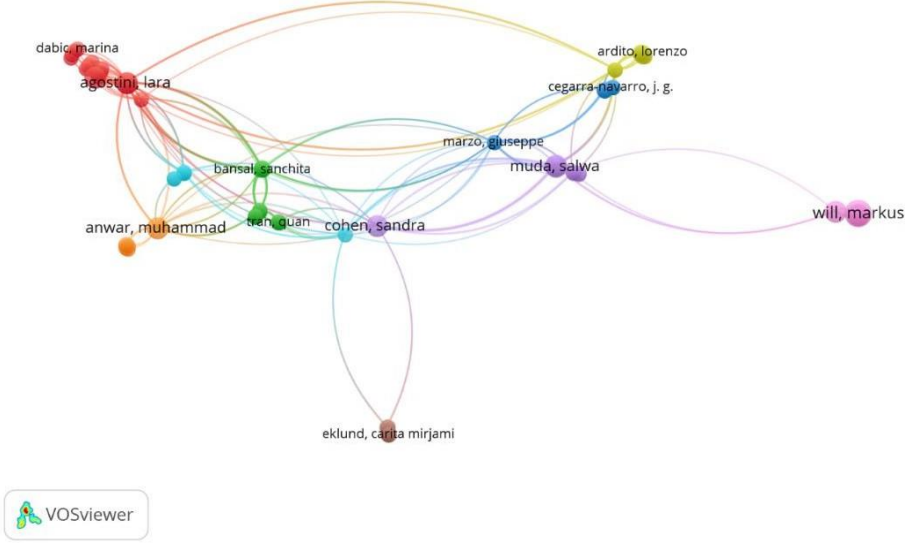

Şekil 1. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Ortak Yazar Bağları

Anahtar Sözcük Analizi (Co-occurrence of All Keywords)

Yapılan anahtar kelime analizine göre, en az 1 kullanım sıklığı ve 1 bağlantı gücü kriterlerine dayanarak en çok tekrarlanan ve en güçlü bağlantılara sahip anahtar kelimeler belirlenmiştir. Analiz sonucunda, 237 anahtar kelime birimleri üzerinde 28 küme tespit edilmiş ve 712 bağlantı ile toplam 755 bağlantı gücü hesaplanmıştır. En çok tekrarlanan anahtar kelimeler arasında “intellectual capital” (entelektüel sermaye) (61 kullanım, 260 toplam bağlantı gücü), “SMEs” (küçük ve orta ölçekli işletmeler-KOBİ’ler) (46 kullanım, 200 toplam bağlantı gücü) ve “human capital” (insan sermayesi) (14 kullanım, 65 toplam bağlantı gücü) öne çıkmaktadır. Diğer önemli anahtar kelimeler arasında “knowledge management” (bilgi yönetimi) (9 kullanım, 34 bağlantı gücü), “relational capital” (ilişkisel sermaye) (6 kullanım, 30 bağlantı gücü) ve “structural capital” (yapısal sermaye) (5 kullanım, 23 bağlantı gücü) yer almaktadır. Bu anahtar kelimeler, çalışma kapsamında en sık kullanılan ve en güçlü bağlantılara sahip olan kelimeler olup, araştırmalar arasında sıkı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

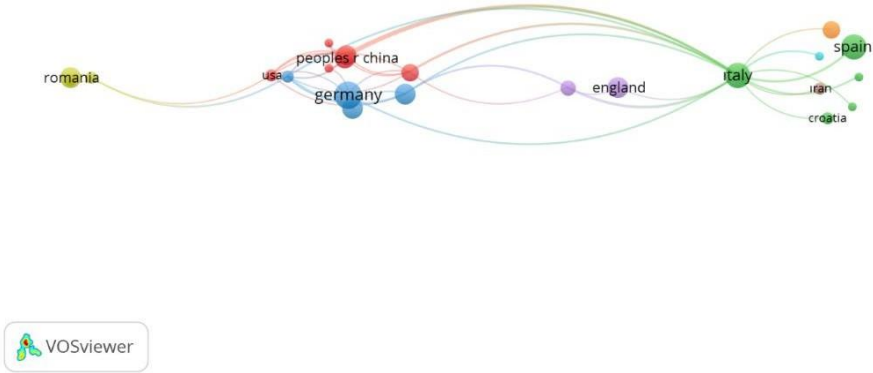

Şekil 3. Yazarların Atıf Örüntüleri

Ülkelerin Atıf Analizi (Citation of Countries)

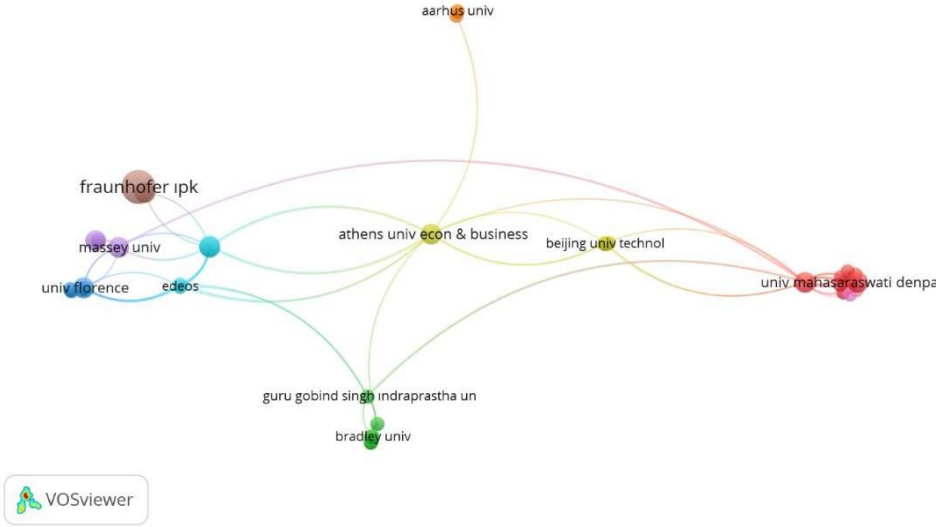
Ülkeler arasındaki akademik iş birliğini analiz etmek amacıyla, en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriterleri kullanılarak bir ağ haritası oluşturulmuştur. Bu analiz sonucunda, 23 ülke üzerinde 8 küme tespit edilmiş, 42 bağlantı ile toplam bağlantı gücünün 66 olduğu belirlenmiştir. En yüksek yayın ve atıf sayılarına sahip ülkeler arasında İtalya (Italy) (8 yayın, 259 atıf, 31 toplam bağlantı gücü), İspanya (Spain) (8 yayın, 196 atıf, 3 toplam bağlantı gücü) ve Yunanistan (Greece) (2 yayın, 180 atıf, 13 toplam bağlantı gücü) öne çıkmaktadır. Diğer önemli ülkeler arasında Amerika Birleşik Devletleri (USA) (2 yayın, 134 atıf, 6 toplam bağlantı gücü) ve İngiltere (England) (6 yayın, 92 atıf, 2 toplam bağlantı gücü) bulunmaktadır. Ayrıca, Çin Halk Cumhuriyeti (People's Republic of China) (6 yayın, 50 atıf, 9 toplam bağlantı gücü) ve Malezya (Malaysia) (6 yayın, 43 atıf, 9 toplam bağlantı gücü) da bu ağda dikkat çekici bir rol oynamaktadır. Genel olarak, ülkeler arasında güçlü iş birliği ve akademik etkileşimler olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4. Ülkelerin Atıf Örtüntüleri

Kurumların Atıf Analizi (Citation of Organizations)

Kuruluşlar arasındaki akademik iş birliğini incelemek amacıyla, en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriterleri kullanılarak bir ağ haritası oluşturulmuştur. Analiz sonucunda, 42 kuruluşun 10 farklı kümede toplandığı ve toplamda 74 bağlantı ile 92 toplam bağlantı gücünün hesaplandığı görülmüştür. En fazla atıfa ve bağlantı gücüne sahip kuruluşlar arasında Padua Üniversitesi (University of Padua) (2 yayın, 198 atıf, 22 toplam bağlantı gücü) ve Atina Ekonomi ve İşletme Üniversitesi (Athens University of Economics and Business) (2 yayın, 180 atıf, 14 toplam bağlantı gücü) öne çıkmaktadır. Diğer öne çıkan kuruluşlar arasında Massey Üniversitesi (Massey University) (2 yayın, 79 atıf, 12 toplam bağlantı gücü) ve Ferrara Üniversitesi (University of Ferrara) (1 yayın, 54 atıf, 9 toplam bağlantı gücü) yer almaktadır. Bu kuruluşlar, aldıkları atıflar ve iş birliği bağlamındaki yüksek bağlantı güçleri ile önemli roller üstlenmişlerdir. Genel olarak, ağ yapısında güçlü iş birliği ilişkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

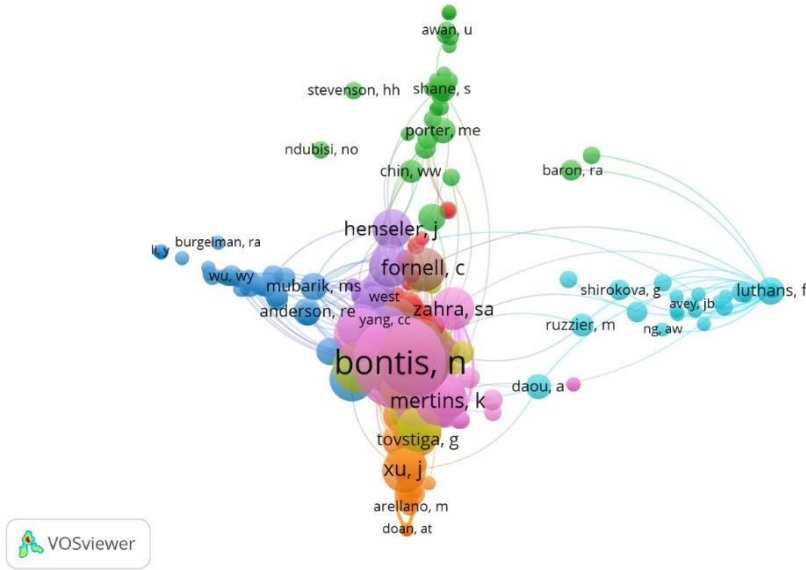

Şekil 5. Kurumların Atıf Örüntüleri

Yazarların Ortak Atıf Analizi (Co-citation of Co-authors)

Yazarlar arasındaki atıf ve bağlantı analizine göre, en az 1 atıf ve 1 bağlantı kriterleri kullanılarak bir ağ haritası oluşturulmuştur. Analiz sonucunda, 1000 yazarın yer aldığı 9 küme tespit edilmiş ve toplamda 59.457 bağlantı ile 82.081 toplam bağlantı gücü elde edilmiştir. En çok atıf alan ve en yüksek bağlantı gücüne sahip yazarlar arasında Bontis, N. (77 atıf, 5076 toplam bağlantı gücü), Edvinsson, L. (47 atıf, 2799 toplam bağlantı gücü), Nonaka, I. (26 atıf, 1491 toplam bağlantı gücü), Stewart, T. A. (24 atıf, 1555 toplam bağlantı gücü) ve Roos, G. (22 atıf, 1416 toplam bağlantı gücü) öne çıkmaktadır. Bu yazarlar, hem aldıkları atıflar hem de akademik iş birlikleri ile ağın en merkezi noktalarında yer almaktadırlar. Diğer önemli isimler arasında Subramaniam, M. (18 atıf, 1625 toplam bağlantı gücü), Pulic, A. (18 atıf, 1138 toplam bağlantı gücü) ve Kaplan, R. S. (18 atıf, 968 toplam bağlantı gücü) yer almaktadır. Bu analiz, entelektüel sermaye ve ilgili konularda en etkili yazarların kimler olduğunu ve bu yazarların ağdaki merkezi rollerini ortaya koymaktadır.

Şekil 6. Ortak Atıf Yapılan Yazarlar Arasındaki Örüntü

Sonuç

Küresel ekonomide, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ'ler), ülkelerin ekonomik kalkınmalarında temel yapı taşlarından birini oluşturmaktadır. KOBİ'ler, yenilikçi yaklaşımlar sergileyerek istihdam yaratma, ekonomik büyüme sağlama ve gelir dağılımını dengeleme gibi kritik roller üstlenir. KOBİ'lerin sürdürülebilir rekabet avantajı sağlayabilmeleri, sahip oldukları entelektüel sermayenin etkin yönetimine bağlıdır. Entelektüel sermaye, bir işletmenin maddi olmayan varlıklarının toplamı olarak tanımlanır ve insan sermayesi, yapısal sermaye ile ilişkisel sermaye gibi bileşenlerden oluşur.

Bu çalışmada, KOBİ'lerde entelektüel sermaye üzerine yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmada, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmış ve literatürdeki ilişkilerin görselleştirilmesi amacıyla VOSviewer programı tercih edilmiştir. VOSviewer, büyük veri kümeleri içindeki ilişkileri ve örüntüleri keşfetmeye yönelik olarak bilimsel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir araçtır. Çalışmada Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. Akademik çalışmalarda veri kaynağının güvenilir olması, çalışmanın geçerlilik ve güvenilirlik standartlarını sağlaması açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, Web of Science'in sunduğu detaylı atıf verileri ve geniş veri kapsamı, araştırmacıların hem bireysel hem de kurumsal düzeyde analiz yapmalarına olanak tanımaktadır. Bu çalışma için veriler, 10.09.2024 tarihinde Web of Science platformu üzerinden toplanmıştır. "intellectual capital (entelektüel sermaye)" ve "SMEs (small and medium-sized enterprises-KOBİLER)" kelime gruplarından her ikisinin de yer aldığı anahtar sözcükler kullanılarak arama sonuçlarına ulaşılmıştır.

KOBİ'ler bağlamında entelektüel sermaye üzerine yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelendiği çalışmada, 2005-2024 yılları arasında Web of Science veri tabanında yayımlanan 106 çalışma değerlendirilmiştir. Anahtar kelime analizine göre, en çok tekrarlanan kelimeler "intellectual capital", "SMEs" ve "innovation" olmuştur. "Intellectual capital" terimi 61 kez kullanılmış ve toplam bağlantı gücü 260 olarak

hesaplanmıştır. Bunun yanında, “human capital” (14 kullanım, 65 bağlantı gücü), “knowledge management” (9 kullanım, 34 bağlantı gücü), “relational capital” (6 kullanım, 30 bağlantı gücü) ve “structural capital” (5 kullanım, 23 bağlantı gücü) gibi anahtar kelimeler de öne çıkmaktadır. Bu bulgular, literatürde entelektüel sermayenin alt bileşenlerine ve KOBİ’lerde inovasyon süreçlerine yönelik bir odaklanma olduğunu göstermektedir.

Çalışmada, yazarların atıf analizinde Lara Agostini ve Anna Nosella, sırasıyla 198 atıf ve 37 toplam bağlantı gücü ile en fazla atıf alan yazarlar olarak öne çıkmaktadır. Bu iki yazarın entelektüel sermaye ve KOBİ’ler bağlamındaki etkili çalışmaları, literatürün temel kaynaklarından biri olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, Sandra Cohen ve Nikolaos Kaimenakis gibi diğer yazarlar da yüksek atıf sayılarına sahip olup, bu alanda önemli katkılarda bulunmuşlardır. Yazarların ortak yazarlık analizinde, toplam 25 yazarın üç ana kümede toplandığı ve bu yazarların yüksek bir iş birliği ağına sahip olduğu belirlenmiştir.

Ülkeler arasındaki akademik iş birliği analizinde, İtalya, İspanya ve ABD en çok yayın yapan ve atıf alan ülkeler olarak öne çıkmıştır. İtalya 259 atıf ile en yüksek bağlantı gücüne sahipken, İspanya ve ABD bu ülkeleri takip etmektedir. Ayrıca, Çin ve Malezya gibi ülkelerin de son yıllarda bu alanda artan bir şekilde yer aldığı gözlemlenmiştir. Kurum bazında yapılan analizlerde, Padua Üniversitesi ve Atina Ekonomi ve İşletme Üniversitesi en fazla atıfa ve bağlantı gücüne sahip olan kuruluşlar olarak belirlenmiştir. Bu bulgular, entelektüel sermaye araştırmalarının coğrafi olarak geniş bir alana yayıldığını ve akademik iş birliklerinin güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, KOBİ’lerde entelektüel sermaye konusundaki yayınların büyük bir kısmı makalelerden (59 yayın) ve konferans bildirilerinden (47 yayın) oluşmaktadır. Bu durum, entelektüel sermaye alanındaki akademik üretimin hem derinlemesine çalışmalar hem de geniş bir etkileşim alanı sunan konferanslar aracılığıyla şekillendiğini göstermektedir. Yayın kategorilerinde ise yönetim (76 yayın) ve işletme (60 yayın) öne çıkarken, ekonomi (29 yayın) ve işletme finansı (2 yayın) kategorilerinde daha sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu bulgular, KOBİ’lerde entelektüel sermaye araştırmalarının daha çok uygulamalı ve stratejik yönetim perspektifiyle ele alındığını ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, KOBİ’lerde entelektüel sermaye üzerine yapılan araştırmalar için bir yol haritası sunmakta ve gelecekteki çalışmalara ışık tutmaktadır. Gelecek çalışmalarda entelektüel sermayenin alt bileşenleri üzerine içerik analizinin gerçekleştirilmesi alan yazına katkı sağlayacaktır.

Makale Bilgileri

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – iThenticate
Etik Bildirim	Çalışma etik kurul izni gerektirmektedir.
Yazar Katkıları	Her yazar eşit oranda katkıda bulunmuştur.
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Article Information

Evaluation	Two External Reviewers / Double-Blind
Ethical Statement	It is hereby declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and that all studies utilized were indicated in the bibliography
Similarity Scanning	Done – iThenticate
Ethical Statement	The study does not require ethics committee approval.
Author Contributions	Each author contributed equally.
Conflict of Interest	No conflict of interest declared.
Funding	No external funding was used to support this research.
Copyright & Licence	Authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 license.

Kaynakça | References

- Abdulaali, A. R. (2018). The Impact of Intellectual Capital on Business Organization. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 22(6), 1-16.
- Agostini, L., Nosella, A. ve Filippini, R. (2017). Does Intellectual Capital Allow Improving Innovation Performance? A Quantitative Analysis in the SME Context. *Journal of Intellectual Capital*, 18(2), 400-418. <https://doi.org/10.1108/JIC-05-2016-0056>
- Bontis, N. (1998). Intellectual Capital: An Exploratory Study That Develops Measures and Models. *Management Decision*, 36(2), 63-76.
- Bozbura, F. T. (2004). Measurement and Application of Intellectual Capital in Turkey. *The Learning Organization*, 11(4/5), 357-367.
- Cohen, S. ve Kaimenakis, N. (2007). Intellectual Capital and Corporate Performance in Knowledge-Intensive SMEs. *The Learning Organization*, 14(3), 241-262. <https://doi.org/10.1108/09696470710739417>
- Çalışkan, T. (2015). Bilgi Ekonomisinde Entelektüel Sermaye: Borsa İstanbul'da Bankacılık Sektörü Uygulaması. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 121-137.
- Daum, J. H. (2003). *Intangible Assets and Value Creation*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Dzinkowski, R. (2000). The Value of Intellectual Capital. *Journal of Business Strategy*, 21(4), 3-3.
- Edvinsson, L. (1997). Developing Intellectual Capital at Skandia. *Long Range Planning*, 30(3), 366-373. [https://doi.org/10.1016/S0024-6301\(97\)90248](https://doi.org/10.1016/S0024-6301(97)90248)
- Ergun, E. ve Yılmaz, O. (2013). Entelektüel Sermayenin, Rekabet ve Yenilikçilik ile İlişisine Literatür Açısından Genel Bir Bakış. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 8(1), 129-134.
- Falagas, M. E., Pitsouni, E. I., Malietzis, G. A. ve Pappas, G. (2008). Comparison of PubMed, Scopus, Web of Science, and Google Scholar: Strengths and Weaknesses. *The FASEB Journal*, 22(2), 338-342.
- Feiwel, G. R. ve Klein, L. R. (1975). The Intellectual Capital of Michał Kalecki: A Study in Economic Theory and Policy.
- Gaberli, Ü. ve Yağmur, Y. (2021). A Review of Global Winter Tourism Research in the Web of Science (WoS) Database Between 1988-2020: A Bibliometric and Visualization Analysis. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 248-265.
- Karacan, S. ve Ergin, E. (2011). Bankaların Entelektüel Sermayesi ile Finansal Performansı Arasındaki İlişki. *Business and Economics Research Journal*, 2(4), 73-88.
- Khalique, M., Bontis, N., Shaari, J. A. N. ve Isa, A. H. M. (2015). Intellectual Capital in SMEs in Pakistan. *Journal of Intellectual Capital*, 16(1), 224-238. <https://doi.org/10.1108/JIC-01-2014-0014>
- Mahoney, J. T. ve Kor, Y. Y. (2015). Advancing the Human Capital Perspective on Value Creation by Joining Capabilities and Governance Approaches. *Academy of Management Perspectives*, 29(3), 296-308.
- Oliveira, M., Curado, C., Raymundo Balle, A. ve Kianto, A. (2020). Knowledge Sharing, Intellectual Capital and Organizational Results in SMEs: Are They Related? *Journal of Intellectual Capital*, 21(6), 893-911. <https://doi.org/10.1108/JIC-04-2019-0077>
- Li, K., Rollins, J. ve Yan, E. (2018). Web of Science Use in Published Research and Review Papers 1997–2017: A Selective, Dynamic, Cross-Domain, Content-Based Analysis. *Scientometrics*, 115(1), 1-20.
- Perianes-Rodriguez, A., Waltman, L. ve Van Eck, N. J. (2016). Constructing Bibliometric Networks: A Comparison Between Full and Fractional Counting. *Journal of Informetrics*, 10(4), 1178-1195.
- Pulić, A. (1998). Measuring the Performance of Intellectual Potential in the Knowledge Economy. In *The 2nd World Congress on the Management of Intellectual Capital*.
- Sakur, R. ve Güngör, B. (2023). Entelektüel Sermaye Firma Finansal Performans İlişkisi: BIST Sınai Endeksi Firmaları Üzerine Bir Ekonometrik Analiz. *Muhasebe Bilim*

- Dünyası Dergisi*, 25(1), 70-97. <https://doi.org/10.31460/mbdd.1081481>
- Sinkovics, N. (2016). Enhancing the Foundations for Theorising Through Bibliometric Mapping. *International Marketing Review*, 33(3), 327-350.
- Stewart, T. A. (2010). *Intellectual Capital: The New Wealth of Organizations*. New York: Currency Doubleday.
- Sullivan, P. H. (2000). *Value-Driven Intellectual Capital: How to Convert Intangible Corporate Assets Into Market Value*. John Wiley & Sons, Inc., USA.
- Swart, S. (2006). Intellectual Capital: Disentangling an Enigmatic Concept. *Journal of Intellectual Capital*, 7(2), 136-159.
- Tarus, D. ve Sitienei, E. (2015). Intellectual Capital and Innovativeness in Software Development Firms: The Moderating Role of Firm Size. *Journal of African Business*, 16, 48-65.
- Xu, J. ve Li, J. (2019). The Impact of Intellectual Capital on SMEs' Performance in China: Empirical Evidence From Non-High-Tech vs. High-Tech SMEs. *Journal of Intellectual Capital*, 20, 488-509. <https://doi.org/10.1108/JIC-04-2018-0074>
- Xu, J. ve Wang, B. (2018). Intellectual Capital, Financial Performance and Companies' Sustainable Growth: Evidence From the Korean Manufacturing Industry. *Sustainability*, 10(12), 490. <https://doi.org/10.3390/su1012490>
- Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2014). Visualizing Bibliometric Networks. In *Measuring Scholarly Impact* (pp. 13-28). Springer.
- Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2020). *VOSviewer Manual*. Centre for Science and Technology Studies (CWTS), Leiden University.
- Yıldız, S. (2011). *Entelektüel Sermayenin İşletme Performansına Etkisi: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi.
- Youndt, M. A., Subramaniam, M. ve Snell, S. A. (2004). Intellectual Capital Profiles: An Examination of Investments and Returns. *Journal of Management studies*, 41(2), 335-361.